

DE WIJZE LESSEN VAN UBUNTU

Veel van wat er nodig is om organisaties toekomstbestendig te maken, is er al. De Nederlandse editie van de Mandela-dag 2020¹ (de geboortedag van Nelson Mandela, waarbij elk jaar wereldwijd activiteiten worden georganiseerd om die te vieren) bewijst dit maar eens te meer. Dit keer vond het event online plaats, met ruim 150 deelnemers waarbij het boek *Ubuntu, wij zijn de aarde* werd gelanceerd. Het boek bevat verhalen over mensen die iets bijzonders doen voor het behoud van onze aarde en de menselijkheid. We kunnen ontzettend veel leren van deze mensen.

Techniek of processen innoveren doen we volop, maar het innoveren van de menselijkheid is nieuwe materie met een andere dynamiek. Wat doen zij, waardoor zij zo impactvol zijn en concrete oplossingen bijdragen aan transitie-opgaves?

Wat opvalt is dat deze mensen werken aan een uitdaging die groter is dan zichzelf of uitstijgt boven hun eigenbelang. Zij werken vanuit een sterke intrinsieke motivatie, zijn nieuwsgierig naar ontwikkelingen, dragen actief uit waaraan zij willen werken en wat zij nodig hebben en betrekken anderen bij hun missie. Deze mensen weten zich bovendien slim te verbinden in netwerken en dragen daarmee bij aan het vinden en versneld realiseren van oplossingen van transitie-opgaves. Dat doen ze zo aanstekelijk dat het ook anderen aanzet om actief te gaan bijdragen.

Er blijkt een patroon te zitten in hoe zij tot dit gedrag komen. Dit patroon is in een model gevat

met de naam: VEERKRACHT en werkt met de kracht van ambassadeurs². Enerzijds biedt het de randvoorwaarden om tot ambassadeurskracht te komen, anderzijds heeft het concrete stappen om tot beweging in een effectief netwerk te komen. Elke letter staat voor een succesfactor om een positieve beweging te organiseren – in en tussen organisaties. Werken op deze wijze blijkt in de praktijk echter nog weinig te gebeuren. Té weinig, als je ervan uitgaat dat het zoveel potentie heeft om met één aanpak zowel organisaties, de samenleving en individuen sterker en veerkrachtiger te maken.

Een rol van bestuurders en toezichthouders betreft het ervoor zorgdragen dat de toekomst van organisaties goed wordt vormgegeven. Die toekomst kan niet zonder maatschappelijk besef. Ambassadeurs leveren dat versneld en het veerkracht-model kan daarbij houvast geven. Voor bestuurders de taak om na te gaan wat zij doen op elk van de elementen uit het model en voor toezichthouders een goede kapstok om vragen te stellen. Zoals bij elk model kleef ook hieraan het risico dat op losse elementen gefocust wordt, terwijl ze juist samen invulling geven aan ambassadeurschap³. Daarom is de gewetensvraag die hieraan voorafgaat: hoe menselijk wil deze organisatie zijn?

Als dat helder is, heeft de organisatie de basis om zich samen met anderen – de ambassadeurs voorop – duurzaam te ontwikkelen. Heeft u in uw toezicht de ambassadeurs in beeld?

1. Zie: www.ubuntu-society.nl/media

2. Zie: <https://ambassadorwise.nl/deepdivegreenhouse06022020/>

3. Zie www.ambassadorwise.nl/aanpak

Charlotte Extercatte is initiatiefneemster van AmbassadorWise en één van de deelgeefsters in het boek *Ubuntu, wij zijn de aarde*.

André Nijhof is hoogleraar Sustainable Business & Stewardship aan Nyenrode Business Universiteit.